

โครงการ Easy E-Receipt: นโยบายภาษีเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจและการส่งเสริมการเข้าสู่ระบบ ภาษีของผู้ประกอบการไทย

THE EASY E-RECEIPT PROJECT: A FISCAL POLICY FOR ECONOMIC STIMULATION AND THE PROMOTION OF TAX SYSTEM PARTICIPATION AMONG THAI ENTREPRENEURS

อัศววิทย์ รอบคอบ¹, จินดารัตน์ ปิรมณี², เกสินี หมั่นไธสง³ และ จินณณิชา รอบคอบ⁴

Aukkarawit Robkob¹, Jindarat Peemane², Kesinee Muenthaisong³ and Jinnicha Robkob⁴

คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม^{1,2,3}

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา พิษณุโลก⁴

Maharakham Bussiness School, Maharakham University^{1,2,3}

Rajamangala University of Technology Lanna Phitsanulok⁴

Corresponding Author: e-mail: phaiboon.r@msu.ac.th

วันที่รับบทความ 9 เมษายน 2568; วันที่แก้ไข 19 พฤษภาคม 2568; วันที่ตอบรับ 21 พฤษภาคม 2568

บทคัดย่อ

ภายหลังวิกฤตโควิด-19 ประเทศไทยได้ริเริ่มโครงการ Easy E-Receipt ปี 2567 เพื่อกระตุ้นการบริโภคภายในประเทศ และส่งเสริมการเข้าสู่ระบบภาษีที่ถูกต้องผ่านการใช้ e-Tax Invoice และ e-Receipt อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนผ่านสู่ระบบดังกล่าวยังเผชิญข้อจำกัดสำคัญ ได้แก่ ต้นทุนการติดตั้งระบบดิจิทัลที่สูง ความไม่ต่อเนื่องของมาตรการ และอุปสรรคต่อการเข้าถึงของกลุ่มเป้าหมายบางกลุ่ม

บทความวิชาการนี้ ผู้เขียนขอเสนอ 1) ที่มาและบทบาทของโครงการ Easy E-Receipt ในฐานะมาตรการภาษีเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐ 2) การใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีของผู้ประกอบการและผู้เสียภาษีให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของโครงการ Easy E-Receipt และ 3) เปรียบเทียบจุดแข็งและข้อจำกัดของโครงการ Easy E-Receipt กับมาตรการภาษีอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียง ได้แก่ โครงการช้อปดีมีคืน และโครงการ e-Refund

องค์ความรู้และประโยชน์ที่ได้รับจากมาตรการ Easy E-Receipt นี้ ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจและส่งเสริมการใช้ระบบภาษีอิเล็กทรอนิกส์ ลดความเสี่ยงจากการทุจริตทางภาษี และเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บ นอกจากนี้ยังสามารถนำไปใช้ในการออกแบบนโยบายภาษีที่โปร่งใสและยั่งยืน โดยเน้นการสื่อสารและให้ความรู้แก่ผู้เสียภาษีและผู้ประกอบการ เพื่อให้เกิดการใช้สิทธิอย่างถูกต้อง ลดต้นทุนการดำเนินการ และขยายฐานภาษีในระยะยาว

คำสำคัญ: นโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจ; ใ้กับกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์; การลดหย่อนภาษี

Abstract

In the aftermath of the COVID-19 crisis, the Thai government launched the Easy E-Receipt initiative in 2024 as a fiscal stimulus aimed at boosting domestic consumption and promoting tax compliance through the adoption of electronic tax documentation - namely, e-Tax Invoices and e-Receipts. Despite its potential, the transition to a digital tax system remains challenged by high implementation costs, limited policy continuity, and unequal accessibility, particularly among small and medium-sized enterprises (SMEs) and lower-income groups.

This academic article aims to: 1) explore the origin and role of the Easy E-Receipt program as a governmental fiscal stimulus; 2) analyze how taxpayers and business operators can appropriately utilize tax incentives in compliance with the program's regulatory framework; and 3) compare the strengths and limitations of Easy E-Receipt with similar fiscal policies, namely the Shop Dee Mee Khuen and e-Refund programs.

The knowledge generated from this study offers practical and theoretical contributions. It demonstrates how digital tax incentives can foster economic activity, promote the use of electronic tax systems, reduce tax fraud risks, and enhance the efficiency of revenue collection. These insights may also serve as a foundation for the design of transparent and sustainable tax policies. Particular emphasis is placed on the need for effective public communication and taxpayer education to ensure proper benefit utilization, reduce administrative burdens for businesses, and support long-term tax base expansion.

Keywords: Economic Stimulus Policy; E-Tax Invoice; Tax Deduction

บทนำ

ในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจและการบริหารจัดการภาครัฐ ระบบใบกำกับภาษีและใบรับอิเล็กทรอนิกส์ (e-Tax Invoice & e-Receipt) จึงถูกพัฒนาขึ้นเพื่อยกระดับประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษี ลดภาระงานด้านเอกสารของผู้ประกอบการ และเพิ่มความถูกต้องรวดเร็วในการส่งมอบเอกสารภาษี กรมสรรพากรเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการเก็บรายได้ของภาครัฐ ได้ผลักดันให้ผู้ประกอบการทุกกลุ่มนำระบบดังกล่าว มาใช้เป็นกลไกหลักในการสร้างฐานข้อมูลภาษีดิจิทัลที่เชื่อมโยงอย่างรวดเร็ว (กรมสรรพากร, 2566)

อย่างไรก็ตามการนำระบบ e-Tax Invoice & e-Receipt มาใช้งานในช่วงเวลา 2563 -2566 ยังเผชิญกับความท้าทายหลายประการ ในการศึกษาของกฤติน หนูเจริญกุล และปริญญ์ จิตราภรณ์ (2566) พบว่าปัจจัยด้านคุณภาพของระบบและการรับรู้ประโยชน์มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการใช้งานระบบ e-Tax Invoice & e-Receipt นอกจากนี้ การศึกษาของภักทพงษ์ พรหมสร และกั๊ววัน ยอดวิเศษศักดิ์ (2566) ยัง

ชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยการยอมรับเทคโนโลยีมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการ e-Tax ของผู้ประกอบการในกรุงเทพมหานคร แต่พบว่ายังมีช่องว่างในการวิจัยเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ระบบนี้ในบริบทของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และการปรับตัวของผู้ประกอบการในภูมิภาคต่าง ๆ ปัจจุบัน โครงการเงินดิจิทัลดังกล่าวกลับมีข้อจำกัดในการเข้าถึงของประชาชนบางกลุ่ม รวมถึงการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์การได้รับสิทธิทำให้ผู้ที่ไม่ผ่านเกณฑ์เงื่อนไขขาดโอกาสในการกระตุ้นการใช้จ่าย (กรมสรรพากร, 2567) เพื่อลดปัญหาการถูกจำกัดสิทธิในการกระตุ้นเศรษฐกิจ รัฐบาลจึงได้ริเริ่มแนวทางอื่น ๆ เพิ่มเติม อาทิ โครงการ e-Refund เพื่อรองรับประชาชนกลุ่มที่ไม่ได้รับสิทธิจากดิจิทัลวอลเล็ตให้สามารถขอคืนภาษีได้จากส่วนต่างในการซื้อสินค้าและบริการภายใต้ระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม (กรุงเทพมหานคร, 2567) อย่างไรก็ตามโครงการ e-Refund ถึงจะมีการขยายสิทธิให้ประชาชน แต่ถูกจำกัดด้วยหลักเกณฑ์เข้าถึงยาก ผู้ประกอบการขนาดเล็กจำนวนมากยังไม่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม จึงไม่สามารถออกเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ได้ รวมถึงอุปสรรคเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบ e-Tax Invoice และการประชาสัมพันธ์โครงการที่ไม่ทั่วถึง (กรมสรรพากร, 2567) รัฐบาลจึงปรับปรุงแนวทางอีกครั้ง เพื่อให้ครอบคลุมประชาชนและผู้ประกอบการมากยิ่งขึ้น

เพื่อลดข้อจำกัดดังกล่าว รัฐบาลจึงปรับแนวนโยบายและประกาศใช้โครงการ “Easy E-Receipt” ในปี 2567 โดยอนุญาตให้ผู้เสียภาษีนำ e-Tax Invoice หรือ e-Receipt ไปใช้ลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้สูงสุด 50,000 บาทต่อราย ตั้งเป้าสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนใช้จ่ายผ่านร้านค้าที่เข้าระบบ และกระตุ้นให้ผู้ประกอบการทุกขนาดเข้าสู่แพลตฟอร์มภาษีดิจิทัล (กรมประชาสัมพันธ์, 2567)

ภาครัฐคาดว่า โครงการ Easy E-Receipt จะสร้างแรงจูงใจที่ชัดเจน แต่ก็ยังมีข้อท้าทายในทางปฏิบัติ อาทิ ความไม่ชัดเจนในเงื่อนไขการใช้สิทธิลดหย่อน ความไม่เข้าใจของผู้ประกอบการรายย่อยที่ต้องเข้าสู่ระบบ e-Tax Invoice & e-Receipt การปรับตัวจากรูปแบบกระดาษไปเป็นดิจิทัล ตลอดจนการสื่อสารข้อมูลของหน่วยงานรัฐที่อาจไม่ครอบคลุมเท่าที่ควร (กรมสรรพากร, 2566) ทำให้หลายฝ่ายตั้งคำถามถึงความพร้อมในการผลักดันมาตรการนี้ในระดับการปฏิบัติอย่างเป็นระบบและยั่งยืน ดังนั้นมาตรการ Easy E-Receipt สะท้อนความพยายามของภาครัฐในการกระตุ้นเศรษฐกิจผ่านกลไกทางภาษี โดยผสมผสานการแจกจ่ายเงินกระตุ้นและการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี เพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบภาษีดิจิทัลอย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ โครงการยังสร้างผลประโยชน์สำคัญต่อภาครัฐ ได้แก่ (1) การขยายฐานภาษีและลดการหลีกเลี่ยงภาษีผ่านข้อมูลธุรกรรมแบบเรียลไทม์ (2) การลดต้นทุนการบริหารจัดเก็บเอกสารและเพิ่มประสิทธิภาพการตรวจสอบภาษี (3) การยกระดับคุณภาพฐานข้อมูลภาษีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนนโยบายการคลังบนหลักฐาน (Evidence-based Policy) และ (4) การสร้างความน่าเชื่อถือของระบบภาษีไทยต่อประชาคมระหว่างประเทศ ซึ่งเอื้อต่อการดึงดูดการลงทุนและยกระดับอันดับ Doing Business ของประเทศ (กรมสรรพากร, 2566) ในขณะเดียวกัน ภาครัฐคาดหวังว่า Easy E-Receipt จะขยายฐานภาษี ลดต้นทุนจัดเก็บ และเสริมความน่าเชื่อถือของระบบภาษีไทย แต่การดำเนินโครงการยังเผชิญข้อจำกัดเชิงโครงสร้าง ได้แก่ ความไม่ชัดเจนในเงื่อนไขสิทธิลดหย่อน ความเข้าใจของผู้ประกอบการรายย่อยต่อระบบ e-Tax Invoice & e-Receipt การเปลี่ยนผ่านจากเอกสารกระดาษสู่ดิจิทัล ตลอดจนการสื่อสารของรัฐที่ยังไม่ครอบคลุม (กรมสรรพากร, 2566) ดังนั้น การ

ผลักดันมาตรการให้สัมฤทธิ์ผลจำเป็นต้องแก้ไขอุปสรรคดังกล่าวและดำเนินการสื่อสารเชิงรุกกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเศรษฐกิจในระยะยาว

จากปัญหาที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้เขียนจึงสนใจศึกษา โครงการ Easy E-Receipt: นโยบายภาษีเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจและการส่งเสริมการเข้าสู่ระบบภาษีของผู้ประกอบการไทย เพื่อเป็นประโยชน์กับผู้ประกอบการและผู้เสียภาษีที่เป็นบุคคลธรรมดาในการใช้สิทธิประโยชน์ในการลดหย่อนภาษีในปี 2567 ให้มีความรู้และความเข้าใจมากยิ่งขึ้น และสามารถใช้สิทธิประโยชน์ได้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ รวมถึงยังส่งเสริมให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าสู่ระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม อันเป็นการขยายฐานภาษี สนับสนุนให้ผู้ประกอบการใช้ระบบใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์และใบรับอิเล็กทรอนิกส์ (e-Tax Invoice & e-Receipt) มากยิ่งขึ้น ทำให้เกิดผลดีต่อการจัดเก็บภาษีของประเทศไทยระยะยาวในอนาคต

ที่มาและความสำคัญที่ทำให้เกิดโครงการ

ทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี (Technology Acceptance Model: TAM) ที่พัฒนาโดย Davis (1989) เป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ทฤษฎีนี้ประกอบด้วยสององค์ประกอบหลัก ได้แก่ การรับรู้ประโยชน์ (Perceived Usefulness) และการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน (Perceived Ease of Use) ซึ่งมีผลต่อทัศนคติและความตั้งใจในการใช้งานเทคโนโลยี งานวิจัยหลายฉบับได้นำ TAM มาใช้ในการศึกษาการยอมรับระบบ e-Tax Invoice & e-Receipt ในการศึกษาของสุธิกานต์ สุขโกมล และปิยะวัฒน์ ชินินทร์ตระกูล (2562) พบว่า การรับรู้ประโยชน์และการรับรู้ความง่ายในการใช้งานมีผลต่อการยอมรับระบบดังกล่าวของผู้ประกอบการในกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ การศึกษาของสกุณา นิลนนท์ (2564) ยังชี้ให้เห็นว่า การลดขั้นตอนการดำเนินงานด้านเอกสารด้วย e-Tax Invoice & e-Receipt สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานขององค์กรได้

มาตรการภาษี "ข้อช่วยเหลือชาติ" และ "ข้อปดมีคิน" เป็นกลไกการคลังเพื่อกระตุ้นการบริโภคและสภาพคล่องทางเศรษฐกิจในภาวะถดถอย โดยผู้มีเงินได้พึงประเมินสามารถนำรายจ่ายที่เข้าเงื่อนไขมาหักลดหย่อนในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มาตรการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ทางภาษีในการบรรเทาภาระภาคครัวเรือนและกระจายรายได้สู่ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (กรมสรรพากร, 2566)

1) ที่มาและความสำคัญโครงการข้อช่วยเหลือชาติ ปี 2561 เป็นนโยบายจูงใจทางภาษีที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อกระตุ้นการบริโภคภายในประเทศ โดยอนุญาตให้นำค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าและบริการบางประเภทตามที่กำหนดมาหักลดหย่อนจากเงินได้พึงประเมินในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ทั้งนี้ สินค้าที่เข้าข่ายหักลดหย่อน ได้แก่ ยางรถยนต์จากวัตถุดิบภายในประเทศ หนังสือและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ยกเว้นนิตยสารและหนังสือพิมพ์) และสินค้า OTOP ที่ขึ้นทะเบียนอย่างเป็นทางการ แม้ว่าสินค้าบางประเภทอาจไม่อยู่ในระบบภาษีมูลค่าเพิ่มก็ตาม มาตรการนี้จึงมีลักษณะเป็นการขยายขอบเขตของสิทธิประโยชน์ทางภาษีเพื่อสนับสนุนภาคเกษตรกรรม ชุมชน และการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ (กรมสรรพากร, 2567) ถึงแม้ว่ามาตรการจะกระตุ้นกำลังซื้อได้ระยะสั้น แต่ผลประโยชน์มักกระจุกตัวในกลุ่มผู้มีรายได้กลาง และระดับสูงที่มีภาระภาษีให้หัก

ลดหย่อน ขณะที่ครัวเรือนรายได้น้อยซึ่งอยู่นอกระบบภาษีแทบไม่ได้รับอานิสงส์ นอกจากนี้ การกำหนดสินค้าบางประเภท (ยางรถยนต์ หนังสือ) ยังไม่เชื่อมโยงชัดเจนกับเป้าหมายกระตุ้นเศรษฐกิจภาพรวม ทำให้ประสิทธิภาพเชิงโครงสร้างจำกัด

2) ที่มาและความสำคัญของโครงการช้อปดีมีคืน ปี 2566 เป็นมาตรการภาษีเพื่อกระตุ้นการบริโภคในประเทศ โดยให้สิทธิแก่ผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาในการนำค่าใช้จ่ายจากการซื้อสินค้าและบริการที่รัฐกำหนดมาใช้เป็นค่าลดหย่อนภาษีเงินได้ประจำปีภาษีนั้น** ทั้งนี้ รายการค่าใช้จ่ายที่สามารถใช้ลดหย่อนได้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มหลัก ได้แก่ 1) ค่าสินค้าหรือบริการจากผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้า ยารักษาโรค อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และค่าซ่อมรถยนต์ 2) ผลิตภัณฑ์ OTOP ที่ขึ้นทะเบียนกับกรมการพัฒนาชุมชน เช่น อาหาร เครื่องดื่ม ผ้า เครื่องแต่งกาย และสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร และ 3) ค่าหนังสือทั้งในรูปแบบเล่มและดิจิทัล (ยกเว้นนิตยสารและหนังสือพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์) มาตรการดังกล่าวได้รับการประกาศใช้ภายใต้พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 779) พ.ศ. 2566 และมีลักษณะเป็นการให้สิทธิลดหย่อนเพิ่มเติมนอกเหนือจากรายการลดหย่อนปกติ เพื่อส่งเสริมการใช้จ่ายในระบบเศรษฐกิจและการอยู่ภายใต้ระบบภาษีที่ตรวจสอบได้ (กรมสรรพากร, 2566)

สิทธิลดหย่อนภายใต้โครงการ “ช้อปดีมีคืน” ปี 2566 กำหนดวงเงินรวมไม่เกิน 40,000 บาท แบ่งเป็นสองส่วน ได้แก่ วงเงินไม่เกิน 30,000 บาท สำหรับใบเสร็จรับเงินหรือใบกำกับภาษีในรูปแบบทั่วไป และวงเงินเพิ่มเติมอีก 10,000 บาทสำหรับใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ (e-Tax Invoice) หรือใบรับอิเล็กทรอนิกส์ (e-Receipt) เท่านั้น ทั้งนี้ ผู้เสียภาษีต้องใช้จ่ายระหว่างวันที่ 1 มกราคม ถึง 15 กุมภาพันธ์ 2566 และสามารถนำไปใช้เป็นค่าลดหย่อนเมื่อยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในช่วงต้นปีถัดไป อย่างไรก็ตาม รายการสินค้าหรือบริการบางประเภทถูกจำกัดสิทธิ เช่น สุรา ยาสูบ รถยนต์ และค่าบริการภายใต้สัญญาระยะยาว เนื่องจากไม่อยู่ในข่ายที่รัฐส่งเสริมการบริโภคตามนโยบายภาษี โดยมีหลักเกณฑ์ตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ ฉบับที่ 423 และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง (กรมสรรพากร, 2566) .ในขณะเดียวกัน การยกวงเงินพิเศษสำหรับ e-Tax Invoice แม้กระตุ้นการใช้เอกสารดิจิทัล แต่ซับซ้อนสำหรับผู้บริโภค ทำให้เกิดความสับสนและลดอัตราการใช้สิทธิจริง อีกทั้งระยะเวลามาตรการสั้น (46 วัน) จำกัดผลกระทบเชิงพฤติกรรม ขณะที่รัฐสูญเสียรายได้ภาษีโดยไม่มีหลักฐานว่ากำลังซื้อใหม่เพิ่มขึ้นจริงหรือเพียงโยกแผนการใช้จ่ายล่วงหน้า

3) ที่มาและความสำคัญโครงการ Easy E-Receipt ปี 2567 เป็นมาตรการภาษีที่ต่อยอดจากโครงการ “ช้อปดีมีคืน” และ “e-Refund” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการใช้จ่ายผ่านระบบภาษีอิเล็กทรอนิกส์ และจูงใจให้ผู้ประกอบการเข้าสู่ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มอย่างถูกต้องตามกฎหมาย โดยการออกใบกำกับภาษีแบบเต็มรูปแบบในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Tax Invoice และ e-Receipt) ผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาที่เข้าร่วมโครงการจะได้รับสิทธิลดหย่อนภาษีเงินได้สูงสุดไม่เกิน 50,000 บาท สำหรับการซื้อสินค้าและบริการระหว่างวันที่ 1 มกราคม ถึง 15 กุมภาพันธ์ 2567 โดยต้องมีหลักฐานเป็นใบกำกับภาษีและใบรับอิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นไปตามรูปแบบที่กรมสรรพากรกำหนดเท่านั้น ทั้งนี้ มีการคาดการณ์ว่าโครงการจะช่วยกระตุ้นการใช้จ่ายภาค

ประชาชน ทำให้เกิดการหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจราว 70,000 ล้านบาท และส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) เติบโตเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 0.18 แม้รัฐอาจสูญเสียรายได้ภาษีชั่วคราวประมาณ 10,000 ล้านบาท แต่คาดว่าจะเป็นการขยายฐานภาษีในระยะยาว และส่งเสริมการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบภาษีดิจิทัลอย่างยั่งยืน (กรุงเทพธุรกิจ, 2567) ในขณะที่ การยกระดับวงเงินลดหย่อนเป็น 50,000 บาท สร้างแรงจูงใจสูงขึ้น แต่ยังคงจำกัดเฉพาะผู้มีภาระภาษีที่ใช้เอกสารดิจิทัลได้ครบถ้วน กลุ่ม SMEs บางส่วนอาจขาดศักยภาพลงทุนระบบ e-Tax ส่งผลให้มาตรการสร้างภาระต้นทุนใหม่มากกว่าประโยชน์ นอกจากนี้ การสูญเสียรายได้ภาษี 10,000 ล้านบาทควรมีตัวชี้วัดชัดเจนว่ารัฐจะชดเชยผ่านการขยายฐานภาษีหรือประสิทธิภาพจัดเก็บที่เพิ่มขึ้นเท่าใดเพื่อให้คุ้มค่า

ปัญหาของข้อปดมีคินปีภาษี 2563 จนถึงปี 2565

โครงการ “ข้อปดมีคิน” เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีภาษี 2563 โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อกระตุ้นการบริโภคภายในประเทศในช่วงที่ภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว อย่างไรก็ตาม การดำเนินโครงการในช่วงปีภาษี 2563 ถึง 2565 ยังพบประเด็นปัญหาหลายประการที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการบรรลุวัตถุประสงค์ของมาตรการ อีกทั้งยังสะท้อนถึงความจำเป็นในการปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานให้มีความชัดเจน เป็นธรรม และครอบคลุมมากยิ่งขึ้น โดยสรุปปัญหาหลักที่พบได้ ดังนี้ (กรมสรรพากร, 2565) 1) ความไม่ชัดเจนของเงื่อนไขและหลักเกณฑ์ การยกเว้นสินค้าบางประเภทขาดความชัดเจน ทำให้ประชาชนบางกลุ่มเสียสิทธิ 2) ปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงมาตรการ ผู้มีรายได้สูงได้รับประโยชน์มากกว่าผู้มีรายได้น้อย 3) ความยุ่งยากในการแยกประเภทเอกสาร การแยกประเภทใบกำกับภาษีสร้างภาระในการบริหารจัดการ 4) ข้อจำกัดด้านการบริหารจัดการและความโปร่งใส ช่องโหว่ในการตรวจสอบเื้อื่อต่อการปลอมแปลงเอกสาร 5) ข้อสงสัยเกี่ยวกับขอบเขตของสิทธิประโยชน์ ประชาชนไม่แน่ใจว่าสินค้าบางประเภทเข้าข่ายลดหย่อนหรือไม่ 6) ข้อจำกัดในการใช้ระบบ e-Tax Refund ไม่สามารถยื่นภาษีและขอคืนภาษีพร้อมกันได้ 7) ภาระในการเก็บรักษาเอกสาร การเก็บรักษาใบกำกับภาษีเต็มรูปก่อให้เกิดความยุ่งยาก 8) ความไม่สะดวกในการเข้าถึงเทคโนโลยี กลุ่มเปราะบางไม่สามารถเข้าถึงหรือใช้ระบบ e-Tax Refund ได้ (กรมสรรพากร, 2563; กรมสรรพากร, 2565)

ปัญหาที่พบในข้อปดมีคิน 2566 และแนวทางแก้ไขปัญหา

ปัญหาหลักของมาตรการข้อปดมีคิน ในช่วงปี 2563–2565 มีลักษณะใกล้เคียงกับปี 2566 โดยในปี 2563 ประชาชนจำนวนมากไม่ทราบถึงข้อกำหนดการขอใบกำกับภาษีเต็มรูป และร้านค้าส่วนใหญ่ยังไม่พร้อมออกเอกสารตามมาตรฐาน ทำให้ใบกำกับภาษีที่ได้รับไม่สามารถใช้ลดหย่อนภาษีได้จริง (สุรีย์ ศีลาวังษ์, 2565) ในปี 2564 ยังคงพบความเข้าใจผิดเกี่ยวกับช่วงเวลาซื้อสินค้า วงเงิน 30,000 บาท และมีการเข้าใจผิดว่าเป็นการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มร้อยละ 7 แทนที่จะเป็นสิทธิลดหย่อนภาษีเงินได้ (กรุงเทพธุรกิจ, 2565)

ต่อมาในปี 2565 ความสับสนเดิมยังคงปรากฏ โดยเฉพาะประเด็นเรื่อง ชื่อ 30,000 บาทได้ภาษีคืนเท่ากันทุกคน และการตีความสินค้า/บริการที่เข้าข่ายผิดพลาด แม้ว่าในปี 2566 กรมสรรพากรจะกำหนดให้ร้านค้าใช้ระบบ e-Tax Invoice & e-Receipt และเพิ่มเงื่อนไข Digital Signature เพื่อลดความผิดพลาด แต่ปัญหาหลายประการยังคงอยู่ เนื่องจากระบบออกเอกสารถูกใช้งานจริงเพียงบางส่วน ร้านค้ารายย่อยยังขาดทักษะและต้นทุนระบบ และการสื่อสารข้อกำหนดกับประชาชนทำได้จำกัด ส่งผลให้ประสิทธิภาพของมาตรการไม่สูงเท่าที่คาดหวัง (ไทยรัฐออนไลน์, 2566; กรุงเทพธุรกิจ, 2565)

ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลจึงปรับมาตรการในปี 2567 เป็นโครงการ Easy E-Receipt โดยให้สิทธิลดหย่อนสูงสุด 50,000 บาท เฉพาะค่าซื้อสินค้าหรือบริการที่ออก e-Tax Invoice หรือ e-Receipt ผ่านระบบกรมสรรพากรเท่านั้น (ยกเลิกการยื่นใบกำกับภาษีเต็มรูปแบบกระดาษ) เพื่อตัดวงจรข้อผิดพลาดเดิม สร้างฐานข้อมูลภาษีดิจิทัลครบถ้วน และเพิ่มแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการเข้าสู่ระบบดิจิทัล (กรุงเทพธุรกิจ, 2567)

มาตรการ "ข้อปดมีคืน 2566" ประสบอุปสรรคในการบังคับใช้ อันเนื่องมาจากความซับซ้อนของหลักเกณฑ์เชิงเทคนิคและข้อจำกัดในการบริหารจัดการ โดยสามารถสรุปประเด็นปัญหาหลักช่วง 1 มกราคม - 15 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ดังนี้ 1) ผู้บริโภคไม่ทราบว่าประเภทสินค้าและบริการใดเข้าข่ายสามารถนำมาหักลดหย่อนภาษีได้ เนื่องจากมีความหลากหลายของสินค้าและบริการ และขาดข้อมูลที่ชัดเจนจากผู้ประกอบการ 2) ผู้บริโภคขาดความเข้าใจว่าการชำระเงินเพื่อขอใช้สิทธิลดหย่อนภาษีต้องมีการจัดทำเอกสาร e-Tax Invoice และ e-Receipt 3) ผู้บริโภคไม่ทราบว่าวันที่ออกเอกสารภาษีต้องอยู่ภายในช่วงเวลาที่กำหนดของโครงการเท่านั้น 4) ผู้บริโภคไม่สามารถใช้สิทธิลดหย่อนภาษีได้ แม้จะชำระเงินแล้วก็ตาม เนื่องจากร้านค้าไม่ได้ลงทะเบียนเข้าระบบ e-Tax Invoice & e-Receipt 5) ผู้บริโภคไม่สามารถเข้าถึงเอกสาร e-Tax Invoice & e-Receipt ที่ร้านค้าออกให้ได้อย่างจริง จึงไม่สามารถนำไปใช้สิทธิลดหย่อนภาษีได้ 6) เอกสาร e-Tax Invoice และ e-Receipt ที่ออกให้ไม่มีลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Digital Signature) หรือไม่ปฏิบัติตามรูปแบบที่กรมสรรพากรกำหนด 7) ผู้บริโภคขาดความรู้เกี่ยวกับช่องทางการขอรับเอกสาร e-Tax Invoice และ e-Receipt ทำให้ไม่สามารถเรียกเอกสารได้ทันเวลา 8) ผู้ประกอบการบางรายไม่ทราบขั้นตอนหรือไม่มีศักยภาพในการออกใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ จึงส่งผลให้ผู้บริโภคเสียสิทธิลดหย่อน 9) ผู้บริโภคสับสนว่าเอกสารบางประเภท เช่น หนังสือพิมพ์ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ หรือสินค้า OTOP นั้นสามารถนำมาลดหย่อนภาษีได้หรือไม่ และ 10) ข้อมูลในใบกำกับภาษีไม่ตรงกับข้อมูลทะเบียนราษฎร์ เช่น ชื่อ-ที่อยู่ ทำให้เกิดปัญหาในการใช้สิทธิหรือการตรวจสอบภาษีในภายหลัง (กรมสรรพากร, 2566)

หลักการ และเงื่อนไขของโครงการ Easy E-Receipt ปีภาษี 2567

มาตรการ Easy E-Receipt เป็นนโยบายภาษีของกระทรวงการคลัง เพื่อกระตุ้นการบริโภคภายในประเทศและส่งเสริมการใช้ระบบภาษีอิเล็กทรอนิกส์ (e-Tax Invoice & e-Receipt) โดยผู้มีเงินได้สามารถนำค่าใช้จ่ายจากการซื้อสินค้าและบริการในระบบ VAT ระหว่างวันที่ 1 มกราคม - 15 กุมภาพันธ์ 2567 มาหักลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้ไม่เกิน 50,000 บาท ทั้งนี้ จะต้องได้รับใบกำกับภาษีและใบ

รับอิเล็กทรอนิกส์ที่ออกโดยผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มตามระบบของกรมสรรพากรเท่านั้น (กรมสรรพากร, 2566) สินค้าและบริการที่ได้รับยกเว้น VAT เช่น หนังสือ หนังสือพิมพ์ e-Book และสินค้า OTOP สามารถใช้สิทธิได้ หากมีเอกสารตามรูปแบบที่กำหนด ส่วนสินค้าต้องห้าม ได้แก่ สุรา ยาสูบ ยานพาหนะ น้ำมัน ค่าสาธารณูปโภค และบริการที่มีสัญญาระยะยาว รวมถึงค่าเบี้ยประกันวินาศภัยที่ไม่เข้าเกณฑ์ตามประกาศของอธิบดีกรมสรรพากร หลักฐานการใช้สิทธิ ต้องเป็นใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ที่มีข้อมูลครบถ้วนตามมาตรา 86/4 แห่งประมวลรัษฎากร หรือใบรับอิเล็กทรอนิกส์ตามมาตรา 105 ทวิ ในกรณีที่ผู้ประกอบการไม่อยู่ในระบบ VAT โดยเอกสารต้องระบุชื่อ ที่อยู่ และเลขประจำตัวผู้เสียภาษีของผู้ซื้อ พร้อมลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ และส่งข้อมูลภายใน 24 ชั่วโมง เพื่อให้มีผลทางกฎหมาย ทั้งนี้ วันที่ในเอกสารต้องอยู่ในช่วงเวลาที่กำหนดเท่านั้น มิฉะนั้นจะไม่ได้รับสิทธิหักลดหย่อน (กรมสรรพากร, 2567)

สิทธิประโยชน์ของโครงการ Easy e-Receipt ที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการ

โครงการ Easy e-Receipt เป็นโครงการที่สนับสนุนให้ผู้ประกอบการเข้าสู่ระบบภาษีอิเล็กทรอนิกส์ โดยผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการจะได้รับสิทธิประโยชน์ ดังนี้ ได้แก่ 1) เพิ่มยอดขายสินค้าและบริการ โครงการ Easy e-Receipt กระตุ้นให้ประชาชนหันมาใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการจากผู้ประกอบการที่ออกใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น ซึ่งจะช่วยเพิ่มยอดขายสินค้าและบริการให้กับผู้ประกอบการมากขึ้น และ 2) ต้นทุนการปฏิบัติหน้าที่ทางภาษีลดลง เนื่องจากการใช้ e-Tax Invoice ทำให้ไม่ต้องขอใบกำกับภาษีแบบกระดาษ นอกจากนี้ กรมสรรพากรยังอนุญาตให้หักรายจ่ายการลงทุนและค่าใช้จ่ายบริการระบบ e-Tax Invoice ได้ 2 เท่า ตามพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 766) พ.ศ. 2566 (กรมสรรพากร, 2566) 3) ลดเวลาและขั้นตอนในการออกใบกำกับภาษี/ใบเสร็จรับเงิน เนื่องจากระบบดิจิทัลช่วยลดขั้นตอนการกรอกข้อมูลผู้ซื้อ-สินค้า-อัตราภาษีอัตโนมัติ จึงไม่ต้องกรอกซ้ำหลายครั้ง ลดความผิดพลาดแบบแมนวล และสามารถสร้างเอกสารหลายร้อยรายการภายในไม่กี่วินาที 4) เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการข้อมูล 5) ผู้ประกอบการสามารถออกใบกำกับภาษี/ใบเสร็จรับเงินอิเล็กทรอนิกส์ได้ง่าย ๆ ผ่านเว็บไซต์หรือโปรแกรม และสามารถตรวจสอบค้นหาข้อมูลย้อนหลังได้สะดวก เก็บรักษาง่าย ไม่ต้องกังวลเรื่องเอกสารสูญหาย ผู้ประกอบการรายเล็กเพียงสมัครใช้บริการ Cloud e-Tax ก็เริ่มออกเอกสารได้ทันที ไม่ต้องลงทุนเซิร์ฟเวอร์ราคาแพง พร้อมระบบสำรองข้อมูลอัตโนมัติ 6) สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการประมวลผลในระบบสารสนเทศเพื่อประโยชน์ขององค์กร ข้อมูล e-Tax ส่งตรงสู่ระบบบัญชี ERP/BI เพื่อสร้างรายงานสต็อก - ยอดขาย - กระแสเงินสดได้แม่นยำขึ้น ช่วยลดเวลาปิดงบและเพิ่มคุณภาพงบการเงิน 7) ใบกำกับภาษี/ใบเสร็จรับเงินมีความน่าเชื่อถือ เพราะฝังลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Digital Signature) และโครงสร้าง XML ที่ตรวจสอบย้อนกลับได้ ลดความเสี่ยงการปลอมแปลงและเสริมความเชื่อมั่นระหว่างคู่ค้าและกรมสรรพากร 8) เชื่อมต่อกับระบบภาษีออนไลน์ ส่งข้อมูล e-Tax Invoice/e-Receipt ไปยังกรมสรรพากรโดยอัตโนมัติ ลดภาระในการยื่นแบบแสดงรายการภาษี ช่วยให้ตรวจสอบข้อมูลภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการนี้ตัดขั้นตอนรวบรวมแฟ้มกระดาษ ลดความผิดพลาดจากการคีย์ข้อมูลซ้ำ และเปิดทาง

ให้กรมสรรพากรใช้ระบบ Risk Assessment ตรวจจับธุรกรรมผิดปกติได้เร็ว ขณะที่ผู้ประกอบการได้รับแจ้งสถานะเอกสารหรือข้อผิดพลาดผ่านแดชบอร์ดได้อย่างทันเวลา (กรมสรรพากร, 2566)

สิทธิประโยชน์ของโครงการ Easy e-Receipt ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลธรรมดา

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ไม่รวมถึง ห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคล) จะได้รับประโยชน์จากการซื้อสินค้าและบริการจากผู้ประกอบการร้านค้าที่ออกใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ในช่วงมาตรการ และยังได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษี (กรมประชาสัมพันธ์, 2567)

1) ต้นทุนการซื้อสินค้าหรือบริการ สามารถหักได้เท่าที่ต้นทุนของสินค้าหรือบริการที่ชำระให้กับผู้ประกอบการที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม เมื่อซื้อสินค้าหรือรับบริการในราชอาณาจักร ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2567 ถึง 15 กุมภาพันธ์ 2567 จะใช้จำนวนเงินที่ชำระจริง แต่ไม่เกิน 50,000 บาท

2) กรมสรรพากรจะลดภาระในการยื่นเอกสารประกอบการยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90/91 ประจำปีภาษี 2567 ระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2568 ถึง 31 มีนาคม 2568 โดยจะจัดเตรียมข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการซื้อสินค้าหรือบริการผ่านใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ ผู้เสียภาษีสามารถเลือกรายการที่จะหักได้ และกรมสรรพากรจะกรอกข้อมูล (กรอกไว้ล่วงหน้า) ในรูปแบบ ภ.ง.ด.90/91 โดยอัตโนมัติ ผู้เสียภาษีสามารถตรวจสอบข้อมูลภาษีตัวเองผ่านระบบ My Tax Account ได้ด้วยตนเอง

3) ใบกำกับภาษีที่ได้รับจากการซื้อสินค้าหรือบริการ มีความน่าเชื่อถือ สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ทันที และไม่มีความเสี่ยงในการรับใบกำกับภาษีปลอม

หลักการคำนวณลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

โครงการ Easy e-Receipt เป็นมาตรการภาษีที่รัฐจัดทำขึ้นเพื่อกระตุ้นการบริโภคและกระจายรายได้ โดยให้ผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาสามารถนำค่าใช้จ่ายจากการซื้อสินค้าและบริการ ดังนั้น ผู้เสียภาษีควรวางแผนการใช้สิทธิอย่างรอบคอบ โดยคำนึงถึงเงื่อนไขด้านเวลาและการออกเอกสารภาษีที่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของกรมสรรพากร เพื่อให้ได้รับประโยชน์สูงสุดจากมาตรการดังกล่าว (วรณรัตน์ คัทมาตย์, 2566) ทั้งนี้ มาตรการภาษีเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจนี้ จะสัมฤทธิ์ผลสูงสุดเมื่อรัฐออกแบบกลไกที่ผสานการลดหย่อนกับการพัฒนาระบบภาษีดิจิทัลและการสนับสนุนผู้ประกอบการรายเล็ก ให้เกิดผลประโยชน์กระจายอย่างเป็นธรรมและยั่งยืนต่อเศรษฐกิจภาพรวม มาตรการนี้ยังมีบทบาทในการชดเชยสิทธิประโยชน์ให้แก่ผู้มีรายได้สูงซึ่งไม่ได้รับสิทธิตามโครงการ Digital Wallet โดยอัตราการประหยัดภาษีจะแปรผันตามฐานภาษีของแต่ละบุคคล เช่น รายได้สุทธิ 6,000,000 บาท (ภาษี 35%) ลดหย่อนได้ 17,500 บาท รายได้สุทธิ 420,000 บาท (ภาษี 10%) ลดหย่อนได้ 5,000 บาท รายได้สุทธิ 260,000 บาท (ภาษี 5%) ลดหย่อนได้ 2,500 บาท และรายได้สุทธิ $\leq 150,000$ บาท (ภาษี 0%) ไม่ได้รับประโยชน์จากโครงการ ข้อมูลตามตารางที่ 1 ทั้งนี้ การใช้สิทธิภายใต้มาตรการดังกล่าวจะเกิดประโยชน์ต่อเมื่อมีการซื้อสินค้าและบริการจริง หากไม่มีการบริโภคจริง ย่อมไม่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพทางภาษี (กรุงเทพธุรกิจ, 2567)

ตารางที่ 1 สูตรการคำนวณการใช้จ่ายในโครงการ Easy E-Receipt

Easy e-Receipt ลดหย่อนภาษี 2567 เริ่ม 1 มกราคม – 15 กุมภาพันธ์ 2567			
เปิดสูตรคำนวณ ถ้าใช้จ่ายสูงสุด 50,000 บาท จะประหยัดภาษีกี่บาท?			
รายได้สุทธิต่อปี	อัตราภาษี	ใช้จ่าย 10,000 บ. ประหยัดภาษี	ใช้จ่าย 50,000 บ. ประหยัดภาษี
150,001 - 300,000 บ.	5 %	500 บ.	2,500 บ.
300,001 – 500,000 บ.	10 %	1,000 บ.	5,000 บ.
500,001 – 750,000 บ.	15 %	1,500 บ.	7,500 บ.
750,001 – 1,000,000 บ.	20 %	2,000 บ.	10,000 บ.
1,000,001 – 2,000,000 บ.	25 %	2,500 บ.	12,500 บ.
2,000,001 – 5,000,000 บ.	30 %	3,000 บ.	15,000 บ.
5,000,001 บ. ขึ้นไป	35 %	3,500 บ.	17,500 บ.

ที่มา : Inflow Accounting, (2566)

โครงการ Easy E-Receipt ถือเป็นมาตรการภาษีที่ไม่เพียงมุ่งกระตุ้นการบริโภคในระยะสั้น แต่ยังสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อระบบเศรษฐกิจและโครงสร้างภาษีในระยะยาว โดยเฉพาะการเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการและผู้เสียภาษีสามารถเข้าถึงสิทธิประโยชน์ได้อย่างเป็นธรรมและโปร่งใส ผ่านกลไกของระบบภาษีอิเล็กทรอนิกส์ มาตรการนี้ไม่เพียงส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของภาคธุรกิจเท่านั้น แต่ยังเป็นกลไกสำคัญในการขยายฐานภาษีและยกระดับประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีของรัฐ ซึ่งในส่วนต่อไปนี้จะกล่าวถึงจุดเด่นและโอกาสที่ผู้ประกอบการและผู้เสียภาษีจะได้รับจากการเข้าร่วมโครงการอย่างเป็นระบบ (กรมสรรพากร, 2567)

1) จุดเด่น และโอกาสของผู้ประกอบการและผู้เสียภาษี

(1) ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจภาพรวมของประเทศ คาดว่าจะเพิ่มเงินหมุนเวียนในระบบไม่ต่ำกว่า 70,000 ล้านบาท และส่งผลให้ GDP ขยายตัวประมาณร้อยละ 0.18

(2) สร้างโอกาสทางธุรกิจสำหรับผู้ประกอบการที่จดทะเบียน VAT มีโอกาสเพิ่มยอดขายจากแรงจูงใจของผู้บริโภคที่ต้องการใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์

(3) เพิ่มโอกาสในการลดหย่อนภาษีอย่างเป็นธรรม เอื้อประโยชน์แก่ผู้เสียภาษีบุคคลธรรมดา โดยเฉพาะกลุ่มรายได้ปานกลางถึงสูงที่อยู่ในโครงสร้างภาษีก้าวหน้า

(4) อำนวยความสะดวกด้านข้อมูลและลดภาระการจัดเก็บเอกสาร ซึ่งระบบ e-Tax Invoice และ e-Receipt ช่วยลดภาระการจัดเก็บเอกสาร โดยใช้ข้อมูลผ่านฐานระบบของกรมสรรพากรในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีได้โดยตรง

ผู้เขียนมีความคิดเห็นว่า มาตรการ Easy E-Receipt มิใช่เพียงกลไกลดหย่อนภาษี แต่เป็นจุดเปลี่ยนเชิงโครงสร้างที่มีศักยภาพในการยกระดับวัฒนธรรมภาษีดิจิทัลของประเทศ หากรัฐดำเนินการด้วยหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนและสนับสนุน SMEs ให้เข้าสู่ระบบได้อย่างแท้จริง มาตรการนี้จะสามารถส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจควบคู่กับการขยายฐานภาษีอย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตาม หากขาดการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสม อาจทำให้มาตรการกระจายประโยชน์เฉพาะกลุ่มรายได้สูง และกลายเป็นภาระต้นทุนแก่ผู้ประกอบการรายย่อย ซึ่งจะลดทอนผลสัมฤทธิ์ของนโยบายในระยะยาว

2) จุดด้อย และอุปสรรคของผู้ประกอบการและผู้เสียภาษี

- (1) ข้อจำกัดด้านระยะเวลาในการใช้สิทธิ การใช้สิทธิหักลดหย่อนจำกัดเฉพาะการใช้จ่ายระหว่างวันที่ 1 มกราคม – 15 กุมภาพันธ์ 2567 และไม่เกิน 50,000 บาท
- (2) ความเข้าใจของประชาชนต่อมาตรการยังอยู่ในระดับต่ำ ผู้เสียภาษีบางรายเข้าใจผิดเกี่ยวกับสถานที่ใช้สิทธิหรือประเภทสินค้าที่เข้าร่วมโครงการ
- (3) ต้นทุนของผู้ประกอบการรายย่อยบางส่วนไม่สามารถปรับระบบบัญชี ออกใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ หรือจัดทำ Digital Signature ได้ทันภายในเวลาที่กำหนด
- (4) ข้อจำกัดของสินค้าที่ไม่สามารถนำมาลดหย่อนได้ ได้แก่ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ สุรา ยาสูบ ยานพาหนะ น้ำมันเชื้อเพลิง สาธารณูปโภค เบี้ยประกัน ค่ารักษาพยาบาล ศัลยกรรม ทองคำ และบริการที่มีสัญญาระยะยาวนอกช่วงเวลาที่กำหนด
- (5) โอกาสในการใช้สิทธิของประชาชนขึ้นอยู่กับระบบการชำระเงิน ผู้ใช้บัตรเครดิตหรือเดบิต หรือ e-Wallet อาจได้สิทธิประโยชน์เพิ่มเติม ขณะที่ผู้ไม่มีอาจเสียโอกาสหากไม่ลงทะเบียนล่วงหน้า
- (6) ข้อควรระวังเรื่องช่วงปีภาษี ใบกำกับภาษีในช่วง 1 ม.ค. – 15 ก.พ. 2567 ใช้ลดหย่อนสำหรับปีภาษี 2567 เท่านั้น ไม่สามารถใช้กับปีภาษี 2566 ได้ หากกรอกผิดอาจกระทบต่อกระบวนการคืนภาษี

ผู้เขียนมีความคิดเห็นว่า ถึงแม้มาตรการ Easy E-Receipt จะสร้างแรงจูงใจและส่งเสริมรายได้ผู้ประกอบการ แต่เงื่อนไขที่ซับซ้อน เวลาจำกัด และภาระต้นทุนระบบดิจิทัลยังเป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงของกลุ่มเปราะบาง ดังนั้น ควรปรับปรุงเงื่อนไขให้ยืดหยุ่น สนับสนุนต้นทุนระบบ e-Tax ให้ SMEs และดำเนินการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง เพื่อให้มาตรการประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

สรุปองค์ความรู้

โครงการ Easy E-Receipt เป็นนโยบายภาษีที่มีบทบาทในการกระตุ้นเศรษฐกิจ ส่งเสริมการใช้ระบบภาษีอิเล็กทรอนิกส์ทั้งในฝั่งผู้บริโภคและผู้ประกอบการ ช่วยเพิ่มยอดขาย กระตุ้นการบริโภคภายในประเทศ สนับสนุนสินค้าท้องถิ่นและวัฒนธรรมการอ่าน ตลอดจนลดความเสี่ยงจากการทุจริตที่เกิดจากการใช้ใบกำกับภาษีแบบกระดาษ ผ่านการรับรองเอกสารด้วยลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Digital Signature) ข้อเสนอเชิง

นโยบายควรมุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้แก่ผู้เสียภาษีและผู้ประกอบการ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในการเข้าร่วมโครงการ ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกัน ได้แก่ ผู้เสียภาษีสามารถใช้สิทธิลดหย่อนอย่างถูกต้อง ผู้ประกอบการลดต้นทุนการดำเนินการ และกรมสรรพากรสามารถขยายฐานภาษีและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บในระยะยาว อันนำไปสู่การเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กรมประชาสัมพันธ์. (3 มกราคม 2567). กรมสรรพากรเผยหลักเกณฑ์มาตรการ “Easy E-Receipt” ลดหย่อนสูงสุด 50,000 บาท เริ่ม 1 มกราคม 2567 ถึง 15 กุมภาพันธ์ 2567 เฉพาะที่ได้รับ e-Tax Invoice หรือ e-Receipt เท่านั้น. กรมประชาสัมพันธ์. <https://www.prd.go.th/th/content/category/detail/id/9/iid/246851>
- กรมสรรพากร. (24 ธันวาคม 2567). มาตรการ “ข้อปดมีคีน”. กรมสรรพากร. www.rd.go.th/fileadmin/user_upload/news/2567thai/news5_2568.pdf
- กรมสรรพากร. (25 ธันวาคม 2567). คำถาม-คำตอบ (Q&A) มาตรการ “Easy E-Receipt 2.0”. กรมสรรพากร. www.rd.go.th/fileadmin/user_upload/lorchor/newsbanner/2024/12/Q_A_Easy_E-Receipt_2.0_25122567.pdf
- กรมสรรพากร. (5 สิงหาคม 2566). Clear Cut ชัดเจนกับประเด็นข้อปดมีคีน ปีภาษี 2565. กรมสรรพากร. <https://www.rd.go.th/63418.html>
- กรมสรรพากร. (6 มกราคม 2565). Clear Cut ชัดเจนกับประเด็นข้อปดมีคีน ปีภาษี 2563. กรมสรรพากร. <https://www.rd.go.th/62432.html>
- กรมสรรพากร. (ธันวาคม 2566). คำถาม-คำตอบ (Q&A) มาตรการ “ข้อปดมีคีน ปี 2566. กรมสรรพากร. https://www.rd.go.th/fileadmin/user_upload/lorchor/newsbanner/2023/1/Q_A_Shopdee_2566.pdf
- กรมสรรพากร. (ธันวาคม 2566). คำถาม-คำตอบ (Q&A) มาตรการ “Easy E-Receipt”. กรมสรรพากร. https://www.rd.go.th/fileadmin/user_upload/lorchor/newsbanner/2023/12/Q_A_Easy_E-Receipt.pdf
- กรมสรรพากร. (ธันวาคม 2566). ระบบ e-Tax Invoice & e-Receipt. กรมสรรพากร. https://etax.rd.go.th/etax_staticpage/app/#/index/main#top
- กรุงเทพธุรกิจ. (22 ธันวาคม 2567). เปิดตัว Easy E-Receipt ใครร่วมได้ ใช้จ่ายอะไรได้บ้าง. กรุงเทพธุรกิจ. www.bangkokbiznews.com/business/economic/1104612
- กรุงเทพธุรกิจ. (6 มกราคม 2565). “ข้อปดมีคีน” 2565 กับ 5 เรื่องเข้าใจผิด รีบทำความเข้าใจก่อนใช้ ไม่เสียสิทธิ. กรุงเทพธุรกิจ. <https://www.bangkokbiznews.com/business/980734>

- กฤติน หนูเจริญกุล และปริญญ จิตราภรณ์. (2566). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบบริการจัดทำและนำส่งข้อมูลใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์และใบรับอิเล็กทรอนิกส์ (e-Tax Invoice & e-Receipt) ของกรมสรรพากร. *วารสารสังคมศาสตร์ปัญญาพัฒนา*, 5(2), 207–222
- กองกฎหมาย กรมสรรพากร. (24 สิงหาคม 2563). *e-Tax Invoice & e-Receipt*. กรมสรรพากร. https://www.rd.go.th/publish/seminar/Seminar_190722.pdf
- ฐานเศรษฐกิจ. (9 มกราคม 2567). "หอการค้า" มั่นใจ "Easy e-Receipt - เงินดิจิทัล" ช่วยปลูกเศรษฐกิจ. ฐานเศรษฐกิจ. <https://www.thansettakij.com/business/economy/585354>
- ไทยรัฐออนไลน์. (13 พฤศจิกายน 2566). *e-Refund คืออะไร ใครมีสิทธิ์บ้าง เริ่มใช้เมื่อไร*. ไทยรัฐออนไลน์. <https://www.thairath.co.th/lifestyle/life/2740224>
- ภัทณพงศ์ พรหมศร และกังวาน ยอดวิเศษศักดิ์. (2566). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการ e-Tax ของผู้ประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]. <https://mba.swu.ac.th/wp-content/uploads/2024/05/2.ภัทณพงศ์-พรหมศร.pdf>
- วรณรัตน์ คัทมาตย์. (8 ธันวาคม 2566). เปิดสูตรคำนวณ ใช้จ่ายกับโครงการ easy e-receipt จะ "ลดหย่อนภาษี" ได้เท่าไร?. กรุงเทพธุรกิจ. www.bangkokbiznews.com/finance/investment/1102711
- สกุณา นิลนนท์ และปิยะวัฒน์ ชนินทร์ตระกูล. (2564). แนวทางการลดขั้นตอนการดำเนินงานด้านเอกสารด้วย e-Tax Invoice & e-Receipt: กรณีศึกษา บริษัท มิโน ไทยแลนด์. [คณะโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยบูรพา]. <https://buulog.com/wp-content/uploads/2021/08/สกุณา-นิลนนท์.pdf>
- สุธีกันต์ สุขโกลม. (2562). การยอมรับเทคโนโลยีที่มีผลต่อการใช้ระบบบริการจัดทำและนำส่งข้อมูลใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์และใบเสร็จรับเงินอิเล็กทรอนิกส์. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์].
- สุรีย์ ศิลาวัณษ์ (18 มกราคม 2565). “ข้อปดมีคีน” ใช้ “ใบกำกับภาษีเต็มรูป” แบบไหน ต้องมีข้อมูลอะไรบ้าง?. กรุงเทพธุรกิจ. <https://www.bangkokbiznews.com/business/983215>
- Davis, F. D. (1989). Perceived usefulness, perceived ease of use, and user acceptance of information technology. *MIS Quarterly*, 13(3), 319–340.
- Inflow Accounting. (December 17, 2023). *In-depth analysis of the e-Refund program and conditions for tax-deductible purchases*. Bangkok Biz News. www.bangkokbiznews.com/finance/investment/1103967